

ezdravie

SPOTREBA HUMÁNNYCH LIEKOV, ZDRAVOTNÍCKYCH
POMÔCOK A DIETETICKÝCH POTRAVÍN V SR 2023

12.2.2025

DÁTA PRE LEPŠIE ZDRAVOTNÍCTVO

Národné centrum
zdravotníckych informácií

Ing. Martina Vrbiková, odbor reportingu a analýz

Zdravotnícka štatistika, účel a definície, princípy

ZDRAVOTNÍCKA ŠTATISTIKA VYCHÁDZA Z:

zákona o štátnej štatistike,
zákona o národnom zdravotníckom informačnom systéme,
ochrany dôverných a osobných údajov,
pravidiel európskej a národnej štatistiky,
smerníc NCZI a odporúčaní na publikovanie údajov.

ÚČEL SPRACOVANIA ZDRAVOTNÍCKYCH ŠTATISTICKÝCH INFORMÁCIÍ

podpora zdravotnej politiky,
analytické a výskumné využitie,
porovnanie údajov na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.

Zdravotnícka štatistika, účel a definície, princípy

OCHRANA DÔVERNÝCH ŠTATISTICKÝCH ÚDAJOV

- Štatistické údaje sa poskytujú bez identifikátorov, aby nebolo možné určiť konkrétnu osobu alebo subjekt.

AGREGOVANÉ VÝSTUPY

- Údaje sú sumarizované do skupín tak, aby nebolo možné identifikovať jednotlivcov.
- Používa sa pravidlo minimálnej frekvencie (min. 3 jednotky v súhrne).
- Citlivé hodnoty sa v tabuľkách označujú písmenom D.

ANONYMIZÁCIA MIKROÚDAJOV:

- Osobné údaje sa upravujú tak, aby nebolo možné identifikovať konkrétnu osobu.
- Odstraňujú sa priame identifikátory (meno, adresa, rodné číslo).
- Niektoré údaje sa generalizujú (napr. skupiny namiesto presných hodnôt).
- Poskytujú sa len nevyhnutné údaje a podliehajú schváleniu z hľadiska bezpečnosti.

Publikovanie a poskytovanie informácií

CIEĽ NCZI V OBLASTI ZDRAVOTNÍCKEJ ŠTATISTIKY

NCZI sprístupňuje zdravotnícke štatistiky širokej laickej aj odbornej verejnosti čo najskôr a v čo najväčšej miere, využívajúc aktuálne dostupné technológie.

Rozvoj v tomto smere je do významnej miery predmetom bežiacich projektov RISEZ a OPE, a v neposlednom rade projektov bežiacich v súvislosti s EHDS*.

**Európsky priestor pre zdravotné údaje je iniciatíva EÚ, ktorá s dôrazom na ochranu súkromia a bezpečnosť umožní:*

Pacientom – mať svoje zdravotné údaje dostupné v celej EÚ.

Lekárom – bezpečne zdieľať údaje pre lepšiu starostlivosť.

Vedcom – využívať anonymizované údaje na výskum.

PUBLIKOVANIE/POSKYTOVANIE ŠTATISTICKÝCH ÚDAJOV

Pravidelné (pravidelnosť zverejňovania je určená zvyčajne Programom publikovania štatistických výstupov, no môže sa meniť v závislosti od procesu spracovania údajov), dostupnosť na webovom sídle NCZI www.nczisk.sk v sekcii „Štatistické výstupy“:

Štandardné výstupy (publikačné tabuľkové výstupy a správy k výstupom)

Ročenky a analytické publikácie

Tematické tabuľky a datasety

Interaktívne infografiky

Nepravidelné:

Prezentácie, tlačové správy, články

Informácie na www.npz.sk

Údaje na vyžiadanie (pre odborníkov, výskumníkov, študentov) cez info@nczisk.sk

Spotreba liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín

AGREGOVANÉ INFORMÁCIE PODĽA SPÔSOBU VÝDAJA

Spotreba je vyjadrená v množstve balení a v množstve úhrad zdravotných poisťovní a pacientov za vydané produkty v lekárňach a v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti.

ZDROJ ÚDAJOV (L01L02):

- [Štvrťročný výkaz L \(MZ SR\) 1-04](#) o vydaných humánnych liekoch, zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách. Údaje predkladajú **verejné a nemocničné lekárne**, výdajne zdravotníckych pomôcok (*r. 2023 návratnosť 90,8 %*)
- [Štvrťročný výkaz L \(MZ SR\) 2-04](#) o predpísaných a vydaných humánnych liekoch, zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia. Údaje predkladajú **zdravotné poisťovne**.

PUBLIKOVANÉ VÝSTUPY:

[Spotreba humánnych liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v Slovenskej republike \(nczisk.sk\)](https://nczisk.sk)

Poznámka: Územná úroveň agregácie: Slovenská republika. Periodicita: štvrťročne – datasety, ročne – publikačný tabuľkový výstup a správa

Spotreba liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín

ÚČET POISTENCA – INDIVIDUÁLNE ÚDAJE PACIENTOV O UHRADENÝCH LIEKCH, ZDRAVOTNÍCKYCH POMÔCKACH A DIETETICKÝCH POTRAVINÁCH ZDRAVOTNOU POISŤOVŇOU

- Poskytuje prehľad o spotrebe liekov predpísaných a hradených zdravotnou poisťovňou na Slovensku na úroveň pacienta.
- Údaje obsahujú informácie o liekoch podľa ATC skupiny, ŠÚKL kódu, diagnózy a pohlavia poistenca.
- Slúžia na analýzu spotreby liekov a poskytujú obraz o hradených zdravotných výkonoch.
- Nie sú priamo porovnateľné s inými štatistikami spotreby liekov v SR, ktoré sú určené aj na medzinárodné porovnanie.

ZDROJ ÚDAJOV (DATAZP):

Údaje z účtu poistenca od zdravotných poisťovní zasielané NCZI podľa § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zmysle zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

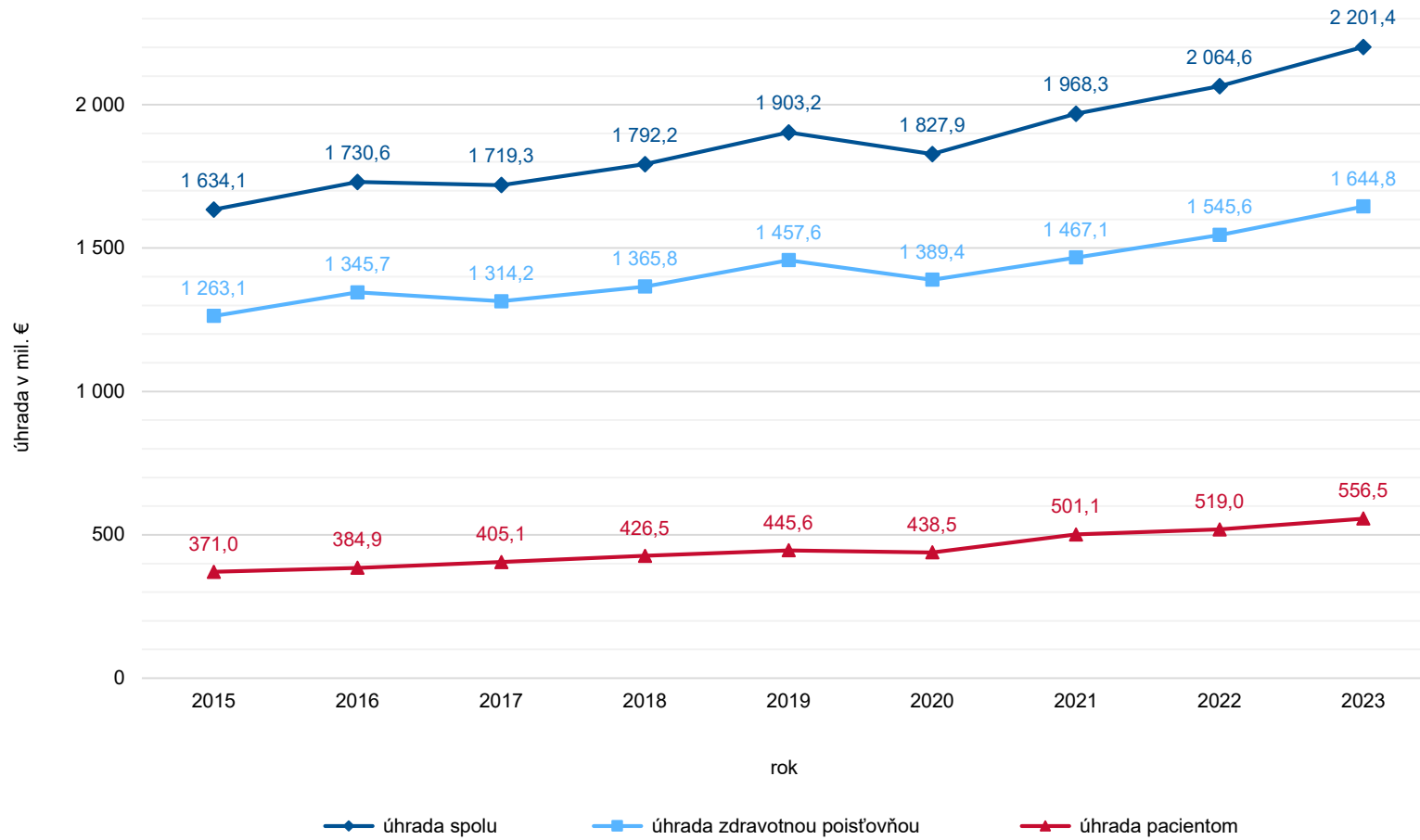
PUBLIKOVANÉ VÝSTUPY:

[Účet poistenca – humánne lieky, zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny hradené z verejného zdravotného poistenia v SR](#)

*Poznámka: Údaje spracované od roku 2017 a ďalšie roky sú zverejňované na úroveň päťmiestneho kódovania ochorenia podľa MKCH-10_5. Údaje spracované od roku 2022 a ďalšie roky sa zverejňujú aj na úroveň trojmiestneho kódovania ochorenia podľa MKCH-10_3. Datasets zahŕňajú aj poskytnuté lieky uhradené ako pripočítateľná položka k úhrade výkonu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Územná úroveň agregácie: Slovenská republika. Periodicita: ročne. **Rozšírené publikovanie okrem liekov aj za zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny.***

**Výber základných ukazovateľov
zdravotníckej štatistiky týkajúcich sa:
spotreby liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v SR**

Ceková spotreba liekov v SR podľa výšky úhrady v mil. EUR (zdroj L01L02)

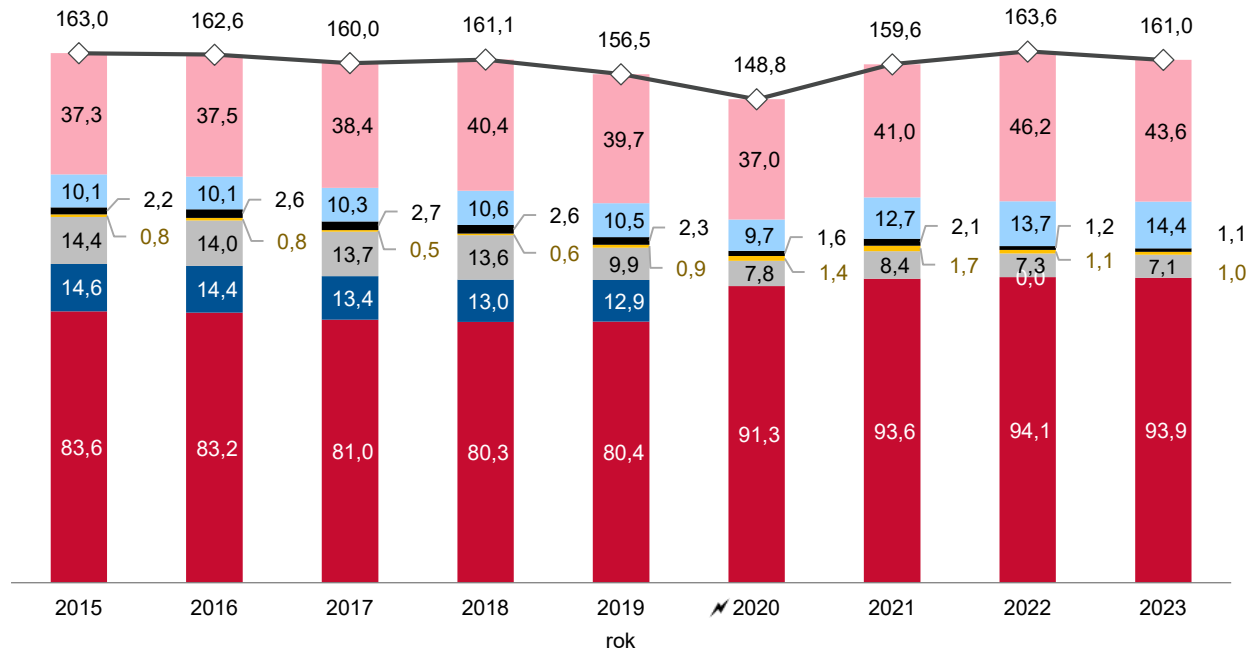
V roku 2023 bol opätovne zaznamenaný **medziročný nárast spotreby** humánnych liekov v úhradách aj v počte balení.

Celková finančná úhrada medziročne stúpila o **+6,6 %** na sumu **2 201,4 mil. EUR**.

Z toho **úhrada zdravotných poisťovní** predstavovala **1 644,8 mil. EUR**, čo znamená nárast o **+6,4 %**.

Taktiež vzrástla **úhrada platená pacientom** o **+7,2 %** a predstavovala **556,5 mil. EUR**.

Celková spotreba liekov v SR podľa typu výdaja v mil. balení (zdroj L01L02)

typ výdaja:

- predané z verejnej lekárne bez receptu občanom (voľnopredajné)
- z verejnej lekárne na recept bez úhrady z verejného poistenia
- z verejnej lekárne na žiadanku nemocniciam
- z verejnej lekárne na faktúru do nešťátnych ambulancií
- z nemocničnej lekárne pre vlastnú a zmluvnú nemocnicu
- lieky – spôsob úhrady „A“ a „AS“
- úhrada z verejného zdravotného poistenia – lieky na recept a lieky so spôsobom úhrady „A“ a „AS“
- počet vydaných balení spolu

↗ V roku 2020 došlo k zmene metodiky vykazovania údajov o spotrebe liekov a lieky so spôsobom úhrady „A“ a „AS“ sa už nevykazujú samostatne, ale sú spolu s liekmi na recept súčasťou liekov hradených z verejného zdravotného poistenia.

V rokoch **2015 – 2023** sa počet vydaných balení liekov pohyboval medzi **148,8 mil. a 163,6 mil.**

Najnižší počet balení bol zaznamenaný v roku 2020 (148,8 mil.), pravdepodobne ovplyvnený pandemickými opatreniami. V rokoch 2022 a 2023 sa počet balení stabilizoval okolo 161 mil..

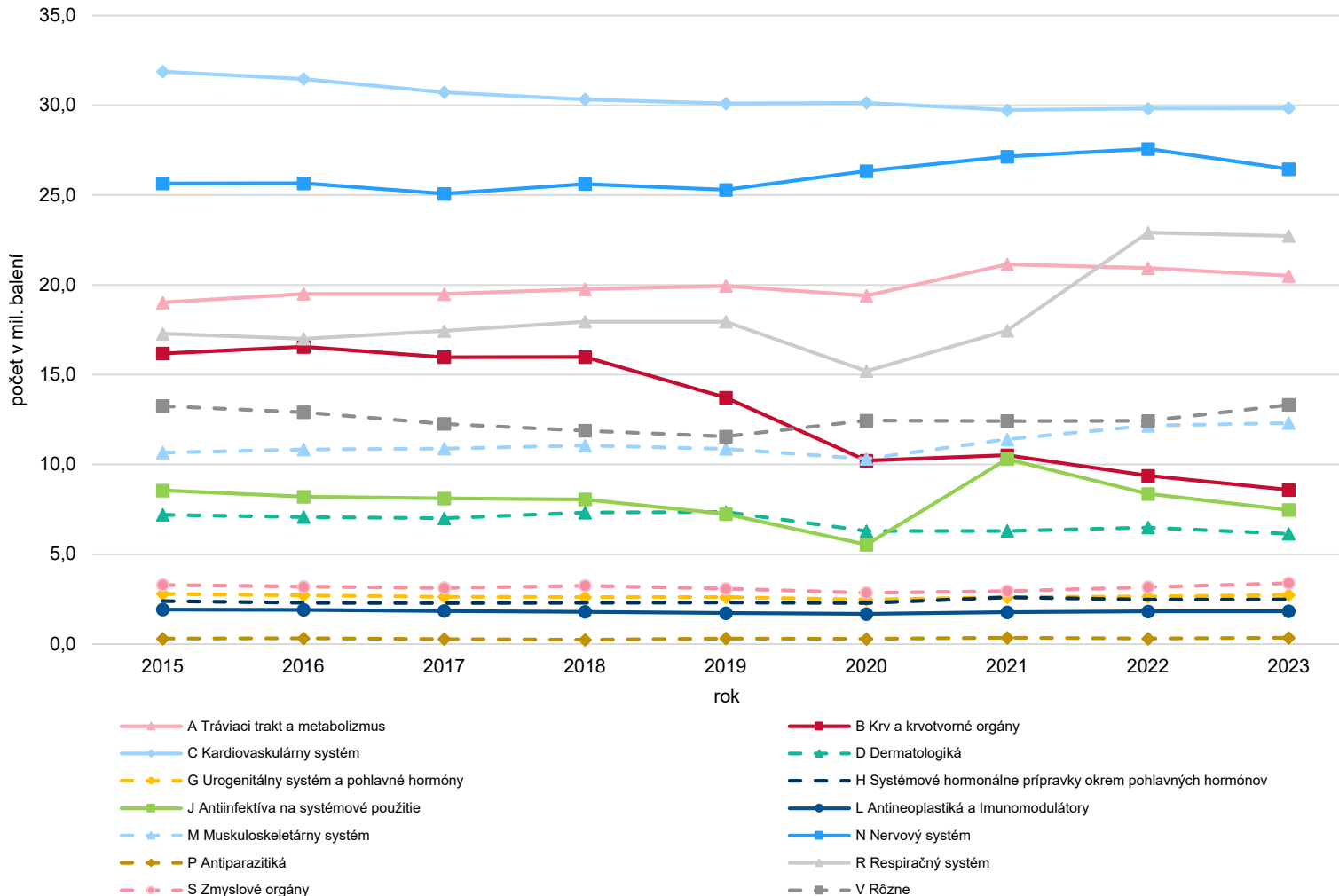
Najväčší podiel vydaných balení tvorili **lieky plne alebo čiastočne hradené z verejného zdravotného poistenia (VZP), a to 58,3%.**

Voľnopredajné lieky taktiež mierne narástli z 37,3 mil. v roku 2015 na **43,6 mil., 27,1 %**, v roku 2023, pričom najvyššiu hodnotu dosiahli v roku 2022 (46,2 mil.).

Spotreba liekov na **recept bez úhrady z verejného poistenia** sa pohyboval **medzi 9,7 a 14,6** milióna balení ročne, v roku 2023 predstavoval **8,9 %**.

Ostatné kategórie výdavkov (napr. žiadanky nemocníc, faktúry pre nešťátne ambulancie) majú oveľa menší podiel a vykazujú len mierne výkyvy.

Spotreba liekov v SR podľa typu výdaja v mil. balení (zdroj L01L02)

Medzi jednotlivými ATC skupinami liekov boli rozdiely:

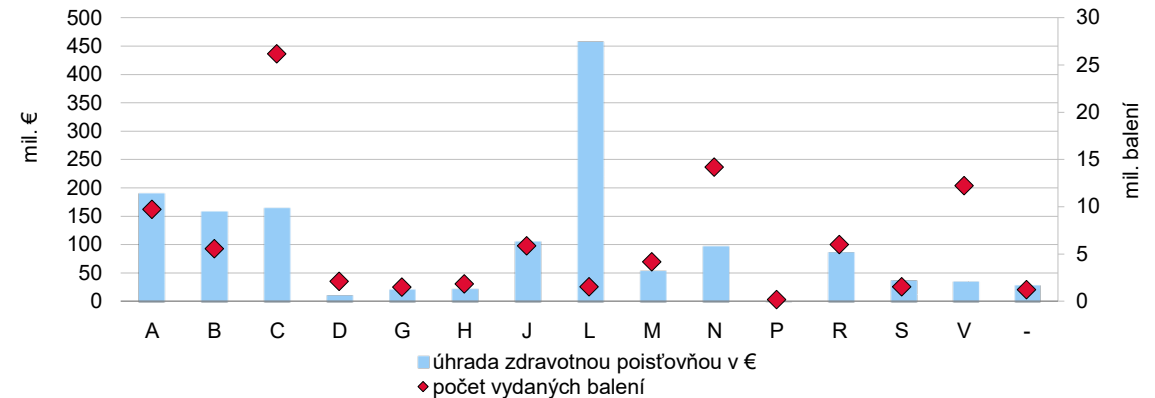
Najväčší nárast v medziročnom porovnaní bol pri **P Antiparazitikách** (+28,7 % v úhradách, +13,9 % v počte balení) a pri **L Antineoplastikách a imunomodulátoroch** (+12,7 % v úhradách, +0,4 % v počte balení).

Najvýraznejší pokles bol pri skupine ATC **J Antiinfektívach na systémové použitie** (-10,7 % v počte balení).

Celkovo možno vidieť mierny pokles celkovej spotreby liekov v baleniach oproti roku 2015, no finančné úhrady za lieky postupne rastú.

Spotreba liekov vydaných na lekársky predpis a liekov so špeciálnym spôsobom úhrady „A“ a „AS“ – počet balení podľa ATC skupiny, rok 2023 (zdroj L01L02)

ATC skupina lieku	Množstvo v baleniach	Úhrada zdravotnou poisťovňou v €
Spolu	93 874 289,1	1 489 213 665,0
L Antineoplastiká a imunomodulátory	1 548 718,6	456 250 008,6
A Tráviaci trakt a metabolizmus	9 736 957,0	191 580 769,6
C Kardiovaskulárny systém	26 180 595,4	166 148 171,8
B Krv a krvotvorné orgány	5 554 180,3	159 860 965,6
J Antiinfektíva na systémové použitie	5 869 220,9	107 640 459,6
N Nervový systém	14 184 246,9	99 143 532,2
R Respiračný systém	6 021 889,0	88 305 726,2
M Muskuloskeletárny systém	4 173 002,3	55 297 227,7
S Zmyslové orgány	1 520 591,7	38 396 080,0
V Rôzne	12 228 431,7	36 766 489,3
Neznámy	1 218 189,3	30 018 086,5
H Systémové hormonálne prípravky okrem pohl. hormónov	1 840 653,4	23 627 762,2
G Urogenitálny systém a pohlavné hormóny	1 496 644,5	22 799 947,0
D Dermatologiká	2 111 557,0	12 479 246,9
P Antiparazitiká	189 411,0	899 191,9

Najvyššiu **sumu** uhradili v roku 2023 zdravotné poisťovne za lieky v skupine:

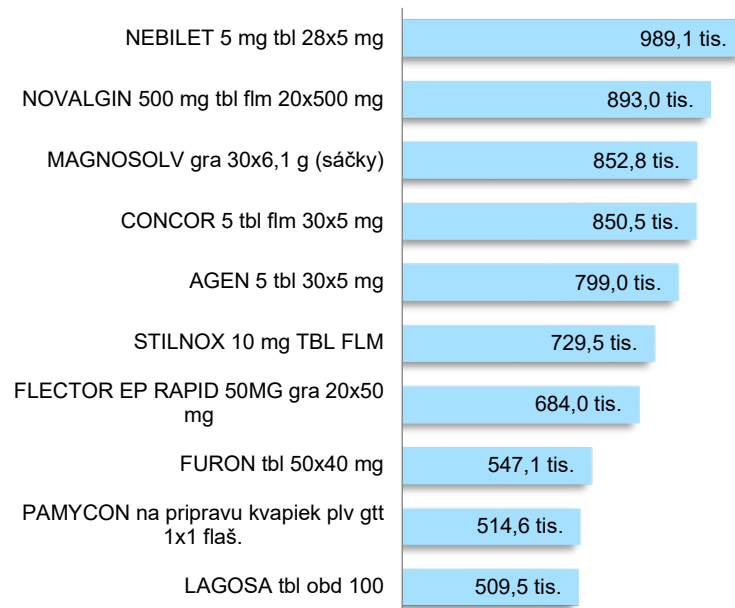
- **L Antineoplastiká a Imunomodulátory** (456 mil. EUR)
- a v skupine **A Tráviaci trakt a metabolizmus** (192 mil. EUR),
- nasledovali lieky skupiny **C Kardiovaskulárny systém** (166 mil. EUR).

Najvyšší **počet balení** bol vydaný a uhradený zdravotnou poisťovňou v skupine:

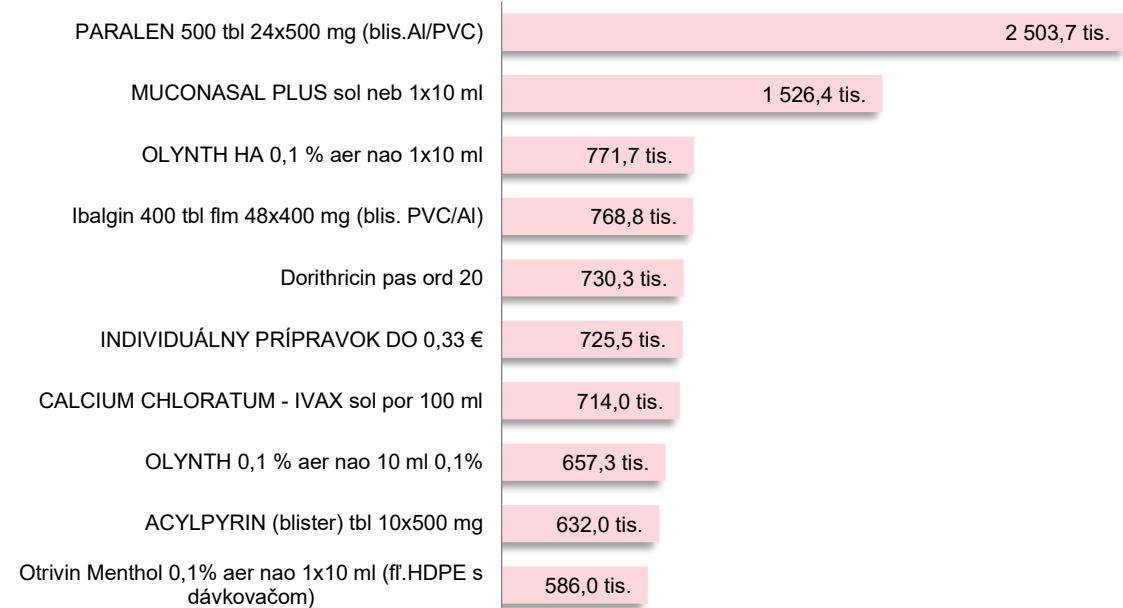
- **C Kardiovaskulárny systém** (26,2 mil.),
- a významný počet evidujeme aj v skupine **N Nervový systém** (14,2 mil.).

Top 10 liekov (množstvo v baleniach), rok 2023 (zdroj L01L02)

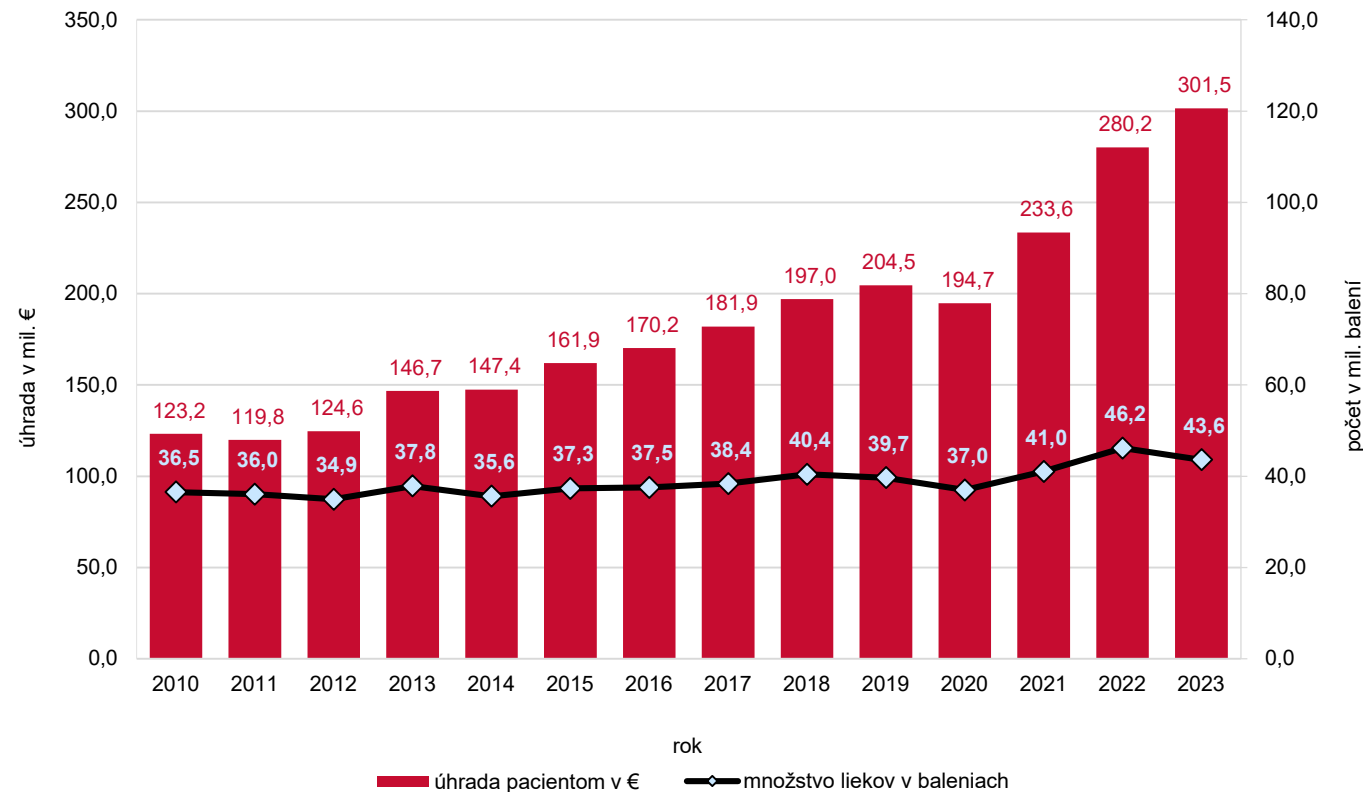
vydaných na lekársky predpis a liekov so špeciálnym spôsobom úhrady „A“ a „AS“ hradených z verejného zdravotného poistenia

voľnopredajných liekov

Voľnopredajné lieky v SR, roky 2010 – 2023 (zdroj L01L02)

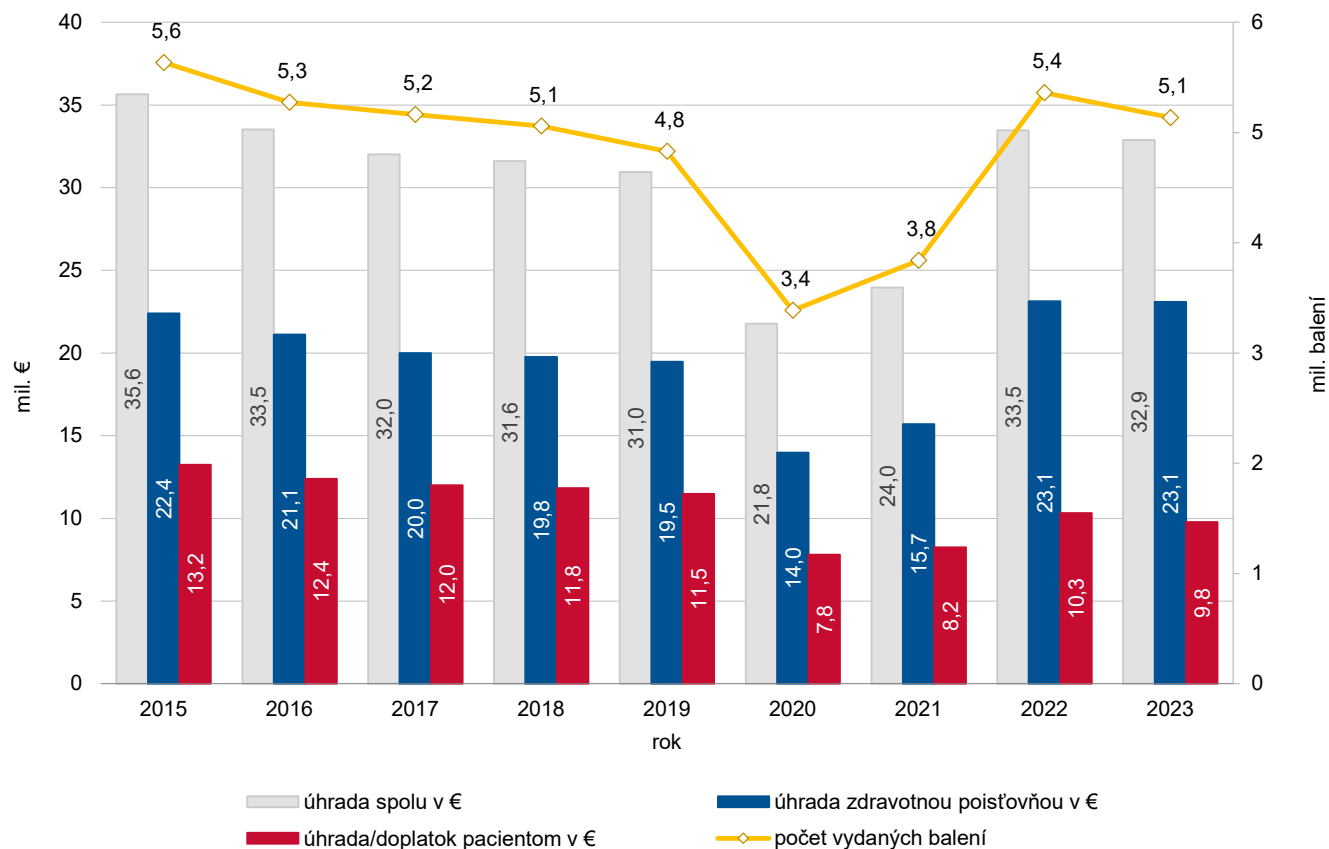
Spotreba liekov vydaných bez lekárskeho predpisu sa v posledných rokoch **kontinuálne zvyšovala**, iba v roku 2020 v dôsledku pandemických opatrení mierne klesla.

V dlhšom časovom porovnaní s rokom 2010 **spotreba voľnopredajných liekov** vzrástla **o 19,43 % v počte balení** a približne až **o 1,5 (144,79 %) násobok v úhradách**.

Občania v roku 2023 v lekárňach kúpili **43,6 mil. balení** voľnopredajných liekov a zaplatili **301,5 mil. EUR**. Ide o medziročný **pokles** v počte **balení o 5,6 %**, avšak **nárast o 7,6 % v úhradách**.

Poznámka: Vykazujú sa len registrované lieky predané bez lekárskeho predpisu, NIE výživové doplnky.

J01 Antibakteriálne látky na systémové použitie (zdroj L01L02)

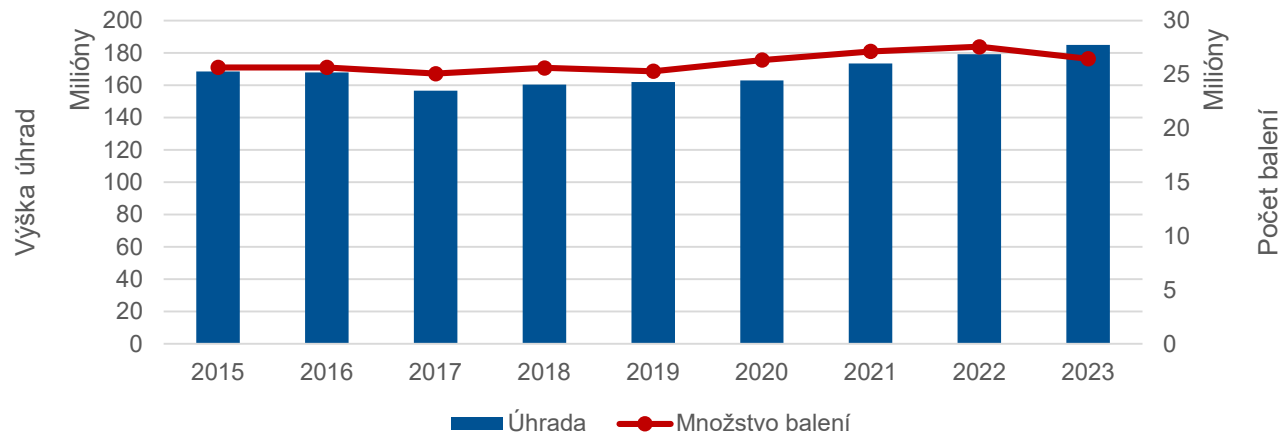

Po významnom výkyve spotreby liekov ATC skupiny **J01 Antibakteriálne látky na systémové použitie** vydaných na lekársky predpis a liekov so špeciálnym spôsobom úhrady „A“ a „AS“ **hradených z VZP** v pandemickom roku 2020 zaznamenávame za rok 2023 spotrebu porovnateľnú s obdobím pred pandémiou.

Medziročne **v roku 2023** prišlo:

- k **miernemu zníženiu** úhrad zdravotných poisťovní o 1,7 % a počtu balení o 4,2 % oproti predchádzajúcemu roku,
- **doplatok pacientov** poklesol o 5,2 %.

N Nervový systém (zdroj L01L02)

V rokoch 2015 až 2023 **systematicky rastie celková spotreba** vybraných ATC skupín **liekov na nervový systém (najmä vo výške úhrad)**, ktoré si zachovali rastúci trend spotreby aj v prvom roku pandémie 2020 a tento naďalej pokračuje.

Najpočetnejšie sú zastúpené lieky zo skupín:

- **Iné analgetiká a antipyretiká, 9,272 mil. balení, 35,05 % podiel**
- **Anxiolytiká, 3,737 mil. balení, 14,13 % podiel**
- **Anitdepresíva, 2,992 mil. balení, 11,31 % podiel**
- **Hypnotiká a sedatíva, 2,201 mil. balení, 8,32 % podiel**
- **Antipsychotiká, 1,970 mil. balení, 7,45 % podiel**

Medziročne v roku 2023 k najvyššiemu nárastu došlo v rámci spotreby liekov zo skupín:

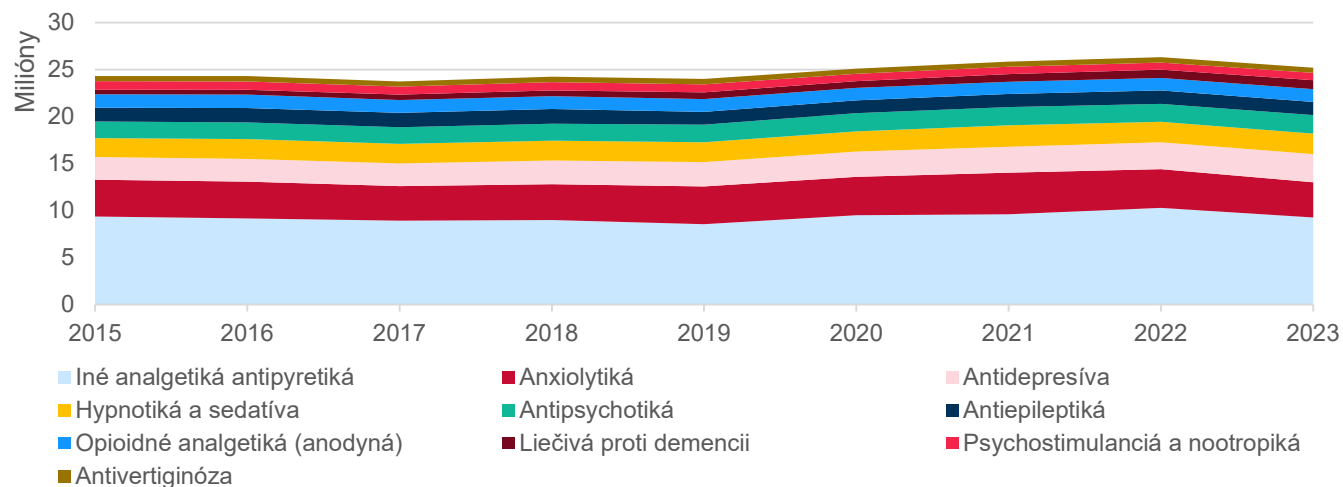
- **Liečivá proti demencii, nárast o 10,54%**
- **Antimigreniká, nárast o 4,77%**
- **Antipsychotiká, nárast o 3,59%**

Uvedené skupiny liekov sa nachádzajú aj na prvých priečkach pri porovnaní spotreby **medzi rokmi 2023 a 2015**, kde evidujeme najmä:

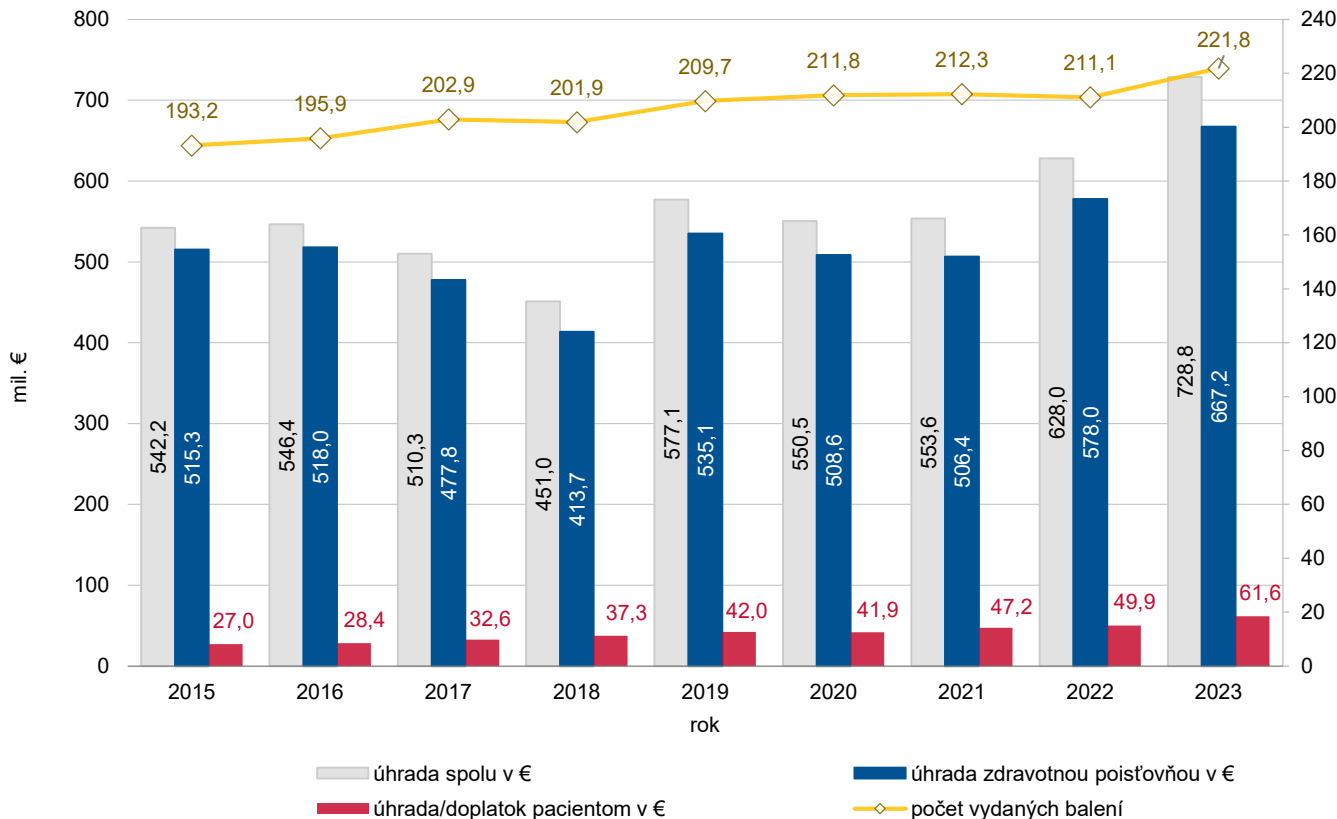
- **Liečivá proti demencii, nárast až o 105,4 % v počte balení**
- **Antimigreniká, nárast o 40,71 %**
- **Antidepresíva, nárast o 24,63%**
- **Antipsychotiká, nárast o 12,42 %**

Podiel spotreby liekov jednotlivých skupín z celkovej spotreby liekov ATC skupiny N sa v priebehu rokov 2015 až 2023 významne nezmenil.

Vývoj spotreby liekov v mil. balení - TOP 10 skupín v rámci ATC N Nervový systém

Celková spotreba zdravotníckych pomôcok – vrátane špeciálneho zdravotníckeho materiálu (zdroj L01L02)

Celková spotreba zdravotníckych pomôcok (vrátane špeciálneho zdravotníckeho materiálu) v roku 2023 predstavovala **221,8 mil. balení**, čo je nárast o **5,1 %** oproti roku 2022.

Celková úhrada v sume **728,8 mil. EUR**, medziročný nárast o **16,1 %**.

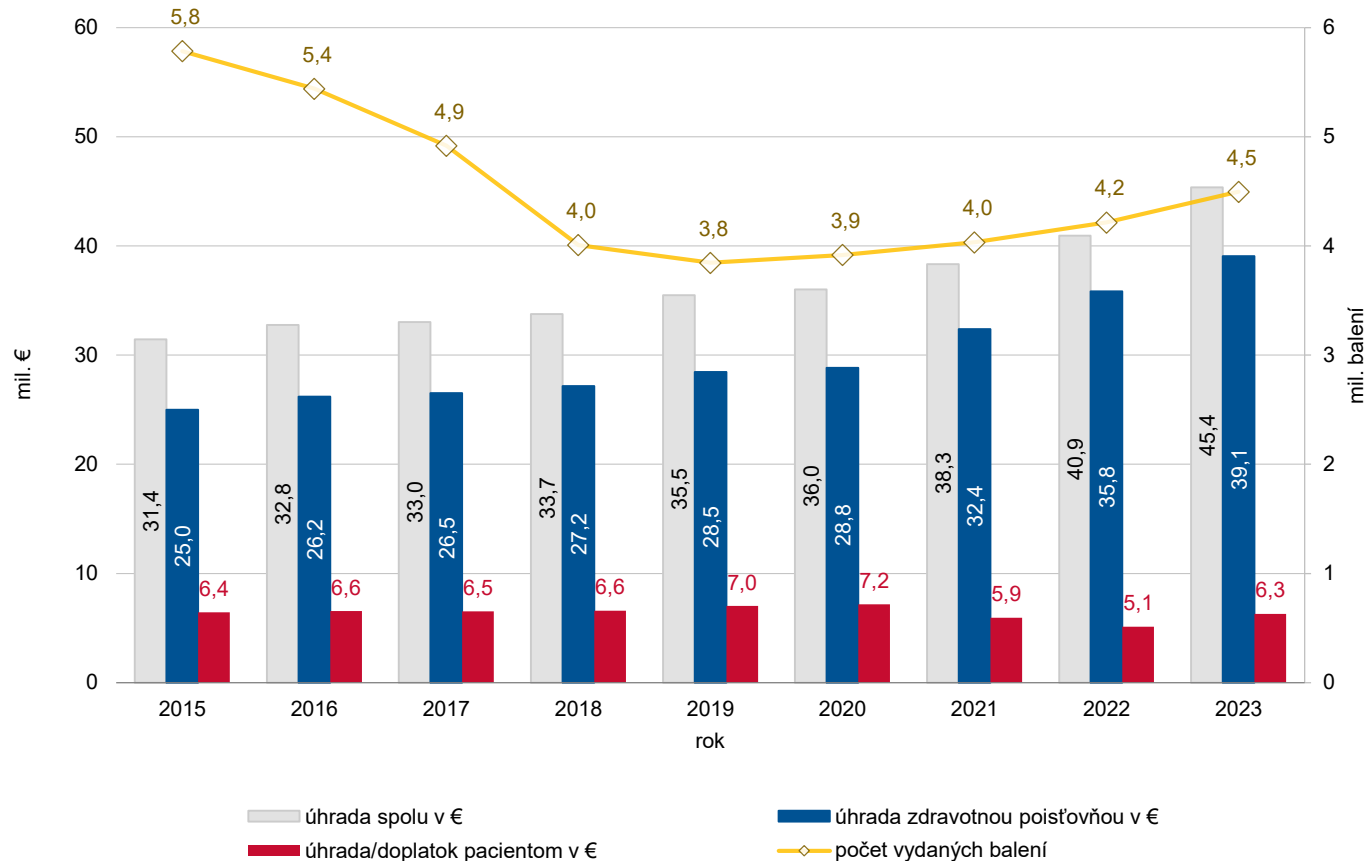
Úhrada poisťovní bola 667,2 mil. EUR, nárast o 15,4 % oproti roku 2022.

Úhrada/doplatok pacientov sa zvýšil o 23,4 % a predstavoval 61,6 mil. EUR.

Z lekárne bez receptu bolo vydaných 32,3 mil. balení zdravotníckych pomôcok, čo je o 6,0 % viac ako v roku 2022.

Finančná úhrada za voľnopredajné zdravotnícke pomôcky sa tiež medziročne zvýšila o 18,0 % a zodpovedala sume 46,1 mil. EUR.

Celková spotreba dietetických potravín (zdroj L01L02)

Celková spotreba dietetických potravín sa v roku 2023 medziročne zvýšila v počte balení o 6,7 % a v celkovej úhrade o 10,8 %.

Občanom bolo celkom vydaných **4,5 mil. balení** s úhradou **45,4 mil. EUR**.

Z toho poisťovne uhradili 39,1 mil. EUR (nárast o 9,0 %) a občania 6,3 mil. EUR (nárast o 23,4 %).

Z verejných lekární bolo občanom bez receptu predaných 251,0 tis. balení dietetických potravín (pokles o 6,6 %), za ktoré uhradili 3,2 mil. EUR (nárast o 25,6 %).

Spotreba liekov uhradených v rámci verejného zdravotného poistenia, rok 2023 (zdroj DATAZP)

ATC	Podiel množstva balení na celkovej spotrebe uhradenej z verejného zdravotného poistenia – účet poistenca			
	veková skupina 00 -14	veková skupina 15 - 64	veková skupina 65 +	Spolu
A Tráviaci trakt a metabolizmus	0,08%	4,41%	5,74%	10,23%
B Krv a krvotvorné orgány	0,10%	4,43%	6,13%	10,65%
C Kardiovaskulárny systém	0,02%	9,90%	17,56%	27,48%
D Dermatologiká	0,58%	1,13%	0,51%	2,21%
G Urogenitálny systém a pohlavné hormóny	0,01%	0,81%	0,75%	1,57%
H Systémové hormonálne prípravky okrem pohlavných hormónov	0,08%	1,16%	0,92%	2,16%
J Antiinfektíva na systémové použitie	1,61%	3,39%	1,16%	6,16%
L Antineoplastiká a Imunomodulátory	0,14%	1,09%	0,72%	1,95%
M Muskuloskeletárny systém	0,06%	4,67%	3,00%	7,73%
N Nervový systém	0,32%	11,90%	9,31%	21,54%
P Antiparazitiká	0,06%	0,09%	0,05%	0,20%
R Respiračný systém	1,42%	3,12%	1,77%	6,31%
S Zmyslové orgány	0,21%	0,74%	0,87%	1,82%
Spolu	4,67%	46,85%	48,48%	100,00%

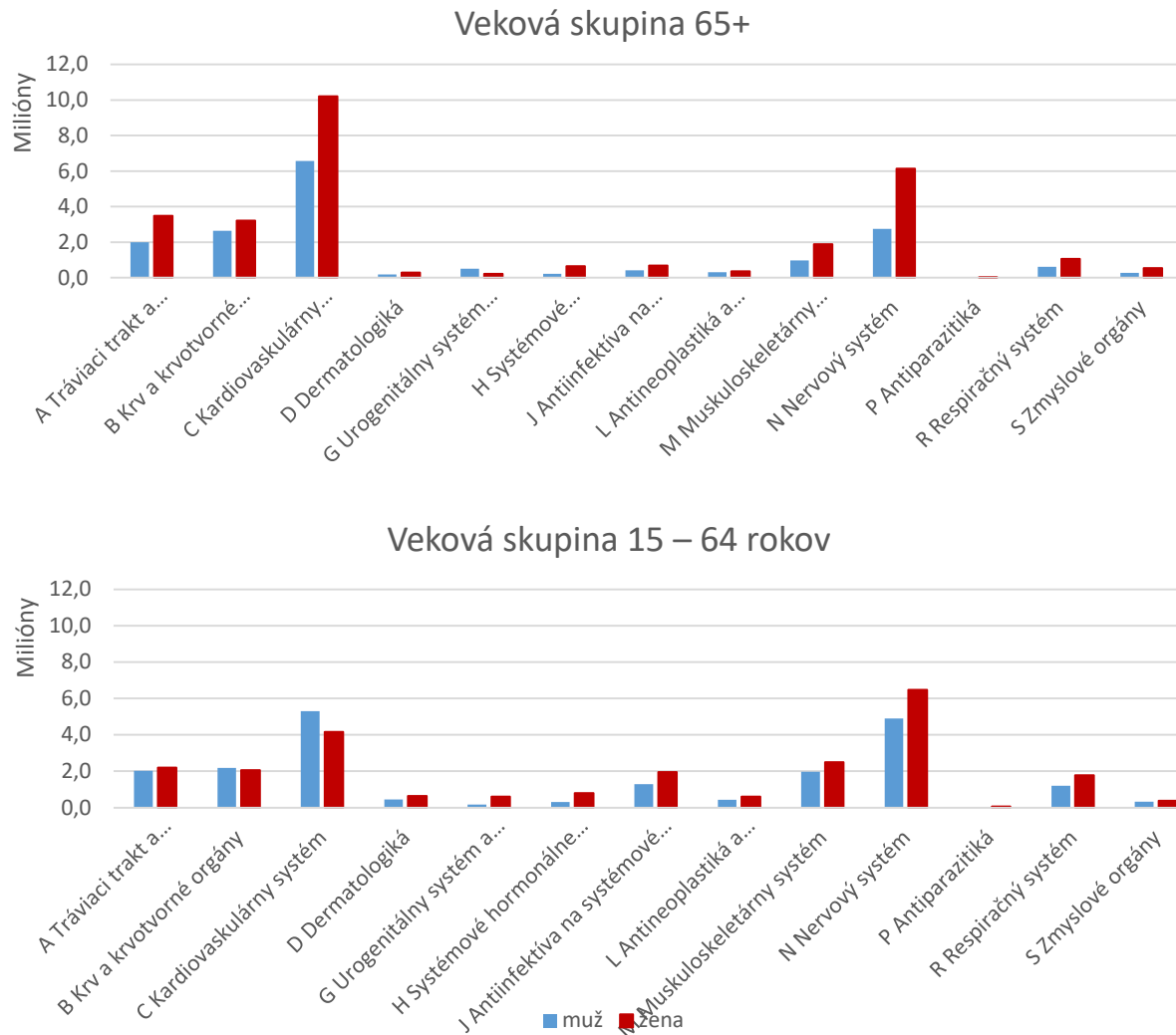
Veková skupina 65+ predstavuje podiel spotreby liekov v počte balení uhradených z verejného zdravotného poistenia, **48,48 %**. Najvýraznejšia spotreba je v rámci ATC skupiny **C Kardiovaskulárny systém**, **17,56 %** na celkovej spotrebe.

Spotreba liekov v rámci ATC **N Nervový systém predstavuje 21,54 %** a spotreba prevláda vo vekovej skupine **15 – 64 ročných**, **11,90 %** na celkovej spotrebe.

Významný podiel na spotrebe liekov v počte balení predstavuje aj skupina **A Tráviaci trakt a metabolizmus**, **10,23 %**.

Spotreba liekov **J Antiinfektíva na systémové použitie** predstavuje na celkovej spotrebe **6,16 %** a **významnejšia je vo vekovej skupine 15-64 ročných**.

Spotreba liekov uhradených v rámci verejného zdravotného poistenia, rok 2023 (zdroj DATAZP)

Spotreba liekov v počte balení je **najvýraznejšia vo vekovej skupine 65+**, pričom:

- **ženy** sa podieľajú na celkovej spotrebe danej vekovej skupiny významnejšie a to **62,19 %** a **muži** len **37,81 %**,
- z pohľadu rozloženia v rámci pohlaví u **žien ako aj u mužov** je spotreba liekov v ATC na prvých priečkach najvýznamnejšia:

C Kardiovaskulárny systém,
N Nervový systém.

Vo vekovej skupine **15 – 64 ročných** sa poradie v podiele zastúpenia v členení podľa pohlavia mení:

- u **žien** je na prvých priečkach:
N Nervový systém
C Kardiovaskulárny systém
M Muskuloskeletárny systém
- u **mužov** ide o:
C Kardiovaskulárny systém
N Nervový systém
B Krv a krvotvorné orgány.

Na celkovej spotrebe sa v tejto vekovej kategórii **ženy** podieľajú **54,10 %** a **muži** **45,90 %**.

Podiel pacientov **65+** užívajúcich lieky predstavuje **23 %** zo všetkých pacientov s uhradeným liekom, podiel na spotrebe je 48,48 %. Oproti vekovej skupine 15-64, kde tento podiel je významne vyšší 60,15 % a podiel na spotrebe len o málo nižší 46,85 %.

Spracovanie a poskytovanie údajov o spotrebe liekov, ZP a DP

1. ŽIADATELIA O ÚDAJE:

Farmaceutický priemysel

Analytické spoločnosti

Vedecké inštitúcie a univerzity

Študenti

2. POŽIADAVKY NA VÝSTUPY:

Rôzna granularita a triedenie údajov vrátane netriviálnych podmienok výberu

Spracovanie v súlade s legislatívou (ochrana osobných a dôverných údajov)

3. POSKYTOVANIE VÝSTUPOV:

Závisí od dostupnosti a pripravenosti údajov a výstupov

Vychádza z presne definovaných požiadaviek

4. AMBÍCIA NCZI:

Zjednotenie poskytovania údajov do jedného datasetu pre vlastné spracovanie žiadateľmi

Rozšírenie analytických pohľadov na lepšie pokrytie potrieb všetkých odberateľov

Spracovanie a poskytovanie údajov – iné oblasti zdravotníckej štatistiky

SKRÍNINGOVÉ ONKOLOGICKÉ PROGRAMY V SR – 2021 - 2023

[Onkologické skriningové programy](#)

VÝSKYT ZHUBNÝCH NÁDOROV V SR – 1996 - 2022

[Výskyt zhubných nádorov v SR vrátane očakávaných prípadov z údajov zdravotných poisťovní](#)

OČKOVANIE PROTI HPV

[Očkovanie detí proti vírusu HPV](#)

A ĎALŠIE ZARADENÉ V RÁMCI [Tematické štatistické výstupy](#)

Ďakujem za pozornosť!

www.nczisk.sk

info@nczisk.sk